

ZAPORODIČNU PENZIJU

Ovu penziju mogu ostvariti samo:

- ✓ **Bračni drug i bračni drug iz razvedenog braka** ukoliko je sudskom odlukom utvrđeno izdržavanje;
- ✓ **Djeca rođena u braku, van braka, usvojena djeca, pastorčad** koju je umrli izdržavao, **unučad i druga djeca** koju je umrli izdržavao do svoje smrti.

Porodična penzija se stiče ukoliko je:

- ✓ **Umrli uživao starosnu penziju ili invalidsku penziju**
- ✓ **Umrli navršio penzijskog staža za starosnu, odnosno invalidsku penziju.**

Udovica stiče pravo na porodičnu penziju, ako ispunjava jedan od uslova:

- Ako je do smrti bračnog druga navršila 45 godina života,
- Ako je do smrti bračnog druga ili u roku od 1 godine postala potpuno nesposobna za privređivanje,
- Ako je iza smrti bračnog druga ostalo jedno ili više djece o kojima udova vrši roditeljsku dužnost.

Udova koja u toku trajanja i korištenja prava iz tačke B) i C) navršši 45 godina života ili postane nesposobna, **zadržava trajno** to pravo.

Udovac stiče pravo na porodičnu penziju ako ispunjava jedan od uslova:

- Ako je do smrti bračnog druga navršio 60 godina života,
- Ako je do smrti bračnog druga ili u roku od 1 godine postao potpuno nesposoban za privređivanje
- Ako je iza smrti bračnog druga ostalo jedno ili više djece o kojima udovac vrši roditeljsku dužnost

Udovac koji u toku trajanja i korištenja prava iz tačke B) i C) navršši 60 godina života ili postane nesposoban, **zadržava trajno** to pravo.

Uslov za ostvarivanje prava na porodičnu penziju bračnog druga je da se isti **ne nalaze u radnom odnosu, niti da ostvaruju penziju po nekom drugom osnovu.**

Dijete stiče pravo na porodičnu penziju:

- ✓ **Do navršenih 15 godina života**
- ✓ Nakon 15.godine života **do 25.godine ukoliko se redovno školuje**
- ✓ Ako postane **potpuno nesposobno za samostalan život i rad do 15.godine života**
- ✓ Ako postane **trajno nesposobno za samostalan život i rad nakon 15.godine života, pa do smrti roditelja ukoliko ga je isti izdržavao do svoje smrti**

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE

Bosanski
jezik

KRATKI PRIKAZ USLOVA ZA OSTVARIVANJE PRAVA

ZA STAROSNU
PENZIJU

ZA INVALIDSKU
PENZIJU

ZA PORODIČNU
PENZIJU

NOVČANU NAKNADU
ZA TJELESNU
ONESPOSOBLJENOST

ZA STAROSNU PENZIJU

OSNOVNI USLOVI

- ✓ **65** godina života (muškarac i žena) i 20 godina penzijskog staža
- ✓ **40** godina penzijskog staža bez obzira na godine života

U prijelaznom razdoblju izuzetno se mogu steći uslovi na starosnu penziju kako slijedi:

Godina	Godina života	Godina penzijskog staža
1998.	60	20
1999.	61	20
2000.	62	20
2001.	63	20
2002.	64	20

Starosna penzija s umanjnjem za nedostajuće godine života – vrijedi do 31.12.2015.

	Godina života	Godina penzijskog staža
Žene	55	30
Muškarci	60	35

Visina penzije se umanjuje za:

- ✓ **0,5%** za **žene** za svaku godinu ranijeg odlaska u penziju prije navršenih 65 godina života i to trajno
- ✓ **1%** za **muškarce** za svaku godinu ranijeg odlaska u penziju prije navršenih 65 godina života i to trajno

ZA INVALIDSKU PENZIJU

Invalidnost postoji ukoliko je utvrđena:

- ✓ I. kategorija invalidnosti – gubitak radne sposobnosti
- ✓ II. kategorija invalidnosti – promijenjena radna sposobnost

Pravo na invalidsku penziju ostvaruje samo osiguranik kod koga je utvrđena **I kategorija invalidnosti** ukoliko ispunjava i **uslove staža**.

Prava po osnovu **II kategorije invalidnosti** ostvaruju se **kod poslodavca**.

Osiguranik kod koga je utvrđena **I kategorija invalidnosti** **stiče pravo na invalidsku penziju** na sljedeći način:

1. Ako je uzrok invalidnosti povreda na radu ili profesionalna bolest bez obzira na dužinu penzijskog staža
2. Ako je invalidnost uzrokovana povredom van rada ili bolešću, onda mora imati penzijski staž koji mu pokriva najmanje 1/3 radnog vijeka (radni vijek se računa kao godine života umanjene za 20). Izuzetak su osobe kod kojih postoji **I kategorija invalidnosti, a mlađe su od 30 godina života**, koje moraju imati pokrivenost penzijskim stažom **1/3 radnog vijeka i najmanje 1 godina staža osiguranja**.

TJELESNA ONESPOSOBLJENOST

Tjelesna onesposobljenost postoji kada osiguranik pretrpi gubitak, ozbiljnu ozljedu ili značajnu onesposobljenost organa ili dijelova tijela što pogoršava prirodnu aktivnost organizma i zahtijeva veći napor za zadovoljavanje životnih potreba, bez obzira je li na taj način prouzročena invalidnost ili ne.

Pravo na novčanu naknadu za tjelesnu onesposobljenost u sistemu penzijskog ili invalidskog osiguranja osigurava **se samo ukoliko je uzrok ozljeda na radu ili bolest prouzročena radom** u minimalnom procentu od 30%. Osnovica za novčanu naknadu za tjelesnu onesposobljenost je najniži iznos mirovine.

Novčana naknada za tjelesnu onesposobljenost utvrđuje se prema procentu tjelesne onesposobljenosti i izražava se u odgovarajućem procentu od osnovice, te iznosi:

Za tjelesnu onesposobljenost od	Stepen	Novčana naknada izražena kao procenat od osnovice
100%	1	60%
90%	2	54%
80%	3	48%
70%	4	42%
60%	5	36%
50%	6	30%
40%	7	24%
30%	8	18%